

Sposoby montażu parkietu

Piotr Pióro

Sposób montażu parkietu zależy od rodzaju układanego parkietu oraz podkładu, na którym układana jest posadzka. Posadzka może zostać ułożona pływająco (bez trwałego związania z podkładem), bądź przyklejona albo przybita/przykręcona do podkładu.

Na jastrzychach (cementowych lub anhydrytowych) można posadzki układać wyłącznie pływająco lub przyklejać. Przybijanie/przykręcanie możliwe jest jedynie na podkładzie drewnianym, takim jak ślepa podłoga z desek lub płyt ułożonych na legarach. Przybijając/przykręcając elementy posadzkowe można również, gdy na jastrychu ułożone zostały płyty drewnopochodne (np. OSB).

Przyklejanie

Przklejanie jest najpopularniejszą i najbardziej uniwersalną metodą mocowania parkietu. Przyklejane mogą być praktycznie wszystkie rodzaje parkietu (chyba że konstrukcja elementów wyklucza taką możliwość), na wszystkich rodzajach podkładów – zarówno na jastrzychach, niechłonnych podłożach, jak i na podkładach drewnianych. W zależności od rodzaju układanego parkietu oraz rodzaju i jakości podłoża do przyklejenia stosuje się klej o odpowiednich właściwościach. Stale powiększająca się o nowe rozwiązania oferta klejów do parkietu obejmuje aktualnie kleje wodne, rozpuszczalni-

kowe na bazie kauczuku, rozpuszczalnikowe (alkoholowe) na bazie żywic syntetycznych, poliuretanowo-epoksydowe, poliuretanowe i na bazie modyfikowanych silanów. Uzupełnieniem kleju jest odpowiednia gruntówka.

Gruntówki

Gruntówki są materiałem, który stosuje się do odpowiedniego przygotowania podkładu przed przyklejeniem parkietu.

Ze względu na bazę surowcową rozróżniamy gruntówki:

- dyspersyjne (akrylowe lub lateksowe)
- rozpuszczalnikowe
- epoksydowe
- poliuretanowe
- specjalne trójskładnikowe lateksowo-epoksydowo-cementowe

Do najważniejszych funkcji gruntówek należą:

- wiązanie kurzu
- wyrównywanie chłonności na całej powierzchni podkładu
- powierzchniowe wzmocnienie podkładów

Gruntowanie

Ponadto gruntówki znajdują również specjalne zastosowania, takie jak:

- tworzenie nieprzepuszczalnej dla wilgoci warstwy
- zapewnienie odpowiedniej przyczepności na niechłonnych podłożach

Gruntówki dyspersyjne stosowane są przede wszystkim do gruntowania podłoża przed wylewaniem mas samopoziomujących i klejeniem przy pomocy klejów dyspersyjnych. Często stosuje się je także jako dodatek do mas, poprawiający ich parametry techniczne i rozplywalność. Od kilku lat dostępne są także gruntówki dyspersyjne nowej generacji, których można używać do przygotowania podłoża przed klejeniem klejami rozpuszczalnikowymi, a nawet poliuretanowymi. Jednak w takim wypadku należy szczególnie dokładnie przestrzegać zaleceń producenta odnośnie ilości nakładanej gruntówki i czasu jej wysychania przed rozpoczęciem klejenia.

Gruntówki dyspersyjne dostarczane są w postaci gotowej do użytku lub jako koncentraty, które należy przed użyciem rozcieńczyć dodając odpowiednią ilość wody.

Rodzaj parkietu	Rodzaj podkładu	Sposób montażu
parkiet lity z wpustem i wypustem	jastrych (np. cementowy)	przyklejanie
parkiet lity z wpustem i wypustem	podkład drewniany (np. ślepa podłoga)	przybijanie/przykręcanie
lamparkiet, mozaika	jastrych/podkład drewniany	przyklejanie
parkiet dwuwarstwowy	jastrych/podkład drewniany	przyklejanie
parkiet trójwarstwowy	jastrych/podkład drewniany	pływająco
parkiet trójwarstwowy	jastrych (np. cementowy)	przyklejanie
parkiet trójwarstwowy	podkład drewniany (np. ślepa podłoga)	przybijanie/przyklejanie
parkiet taflowy o konstrukcji do przybijania	podkład drewniany (np. ślepa podłoga)	przybijanie/przykręcanie
parkiet taflowy o konstrukcji do przyklejania	jastrych/podkład drewniany	przyklejanie

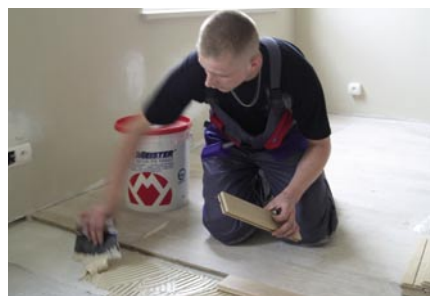
Gruntówki rozpuszczalnikowe używane są praktycznie wyłącznie przed klejeniem klejami rozpuszczalnikowymi, i ze względu na szkodliwość dla zdrowia coraz częściej zastępowane są produktami wodorozcieńczalnymi. Ten rodzaj gruntówki jest szczególnie polecany do gruntowania podkładów zabrudzonych pozostałościami starego kleju bitumicznego (np. subitu).

Gruntówki epoksydowe to dwuskładnikowe produkty bez rozpuszczalników, przeznaczone do przygotowywania podłoża do klejenia parkietu klejami poliuretanowymi i poliuretanowo-epoksydowymi. Nałożone w 2-3 warstwach tworzą powłokę izolującą wilgoć resztkową podkładu do maksymalnie 4-5% CM.

Gruntówki poliuretanowe są najczęściej jednoskładnikowymi produktami rozpuszczalnikowymi lub bez zawartości rozpuszczalników, utwardzającymi się w reakcji z wilgocią zawartą w powietrzu. Stosuje się je przede wszystkim przed klejeniem klejami poliuretanowymi i poliuretanowo-epoksydowymi. Gruntówki poliuretanowe charakteryzują się bardzo dobrą zdolnością wnikania w podłoże. Podobnie jak gruntówki epoksydowe, mogą być stosowane do izolowania wilgoci resztkowej w podkładach (maks. do 4-5% CM).

Trójskładnikowe gruntówki lateksowo-epoksydowo-cementowe są specjalnym produktem przeznaczonym do wykonywania izolacji przeciwwilgociowych, które, w odróżnieniu od gruntówek epoksydowych i poliuretanowych, działają także przy wyższych wilgotnościach podkładu, podciąganiu kapilarnym i ciśnieniu hydrostatycznym.

Przy wyborze gruntówki należy zawsze sprawdzać jej przydatność do stosowania z klejem, który zostanie użyty do montażu parkietu. Aby mieć całkowitą pewność zgodności produktów najlepszym rozwiązaniem jest korzystanie z produktów pochodzących od tego samego producenta, oferowanych jako system.

Nanoszenie kleju

Kleje

Kleje rozpuszczalnikowe składają się z mieszanek rozpuszczalników organicznych, w których rozpuszczone zostały żywice syntetyczne, przede wszystkim polioctan winylu, plastyfikatory i wypełniacze mineralne. Dlatego że nie zawierają wody, kleje te stosuje się do prawie wszystkich rodzajów podłoża i parkietu. Ponadto ten rodzaj kleju jest niewrażliwy na warunki klimatyczne panujące w pomieszczeniu, szybko wysycha i dzięki swoim właściwościom niweluje wiele błędów popełnianych przy układaniu. Niewątpliwą wadą rozpuszczalnikowych klejów jest około 20% zawartość rozpuszczalników organicznych, które są zwykle mieszaną alkoholi i estrów. Najczęściej spotykane, to: metanol, etanol, octan metylu i octan etylu. Czasami zdarza się także aceton.

Z powodu obecności wymienionych związków chemicznych opary powstające w czasie pracy są wyjątkowo szkodliwe dla zdrowia.

Inną, bardzo negatywną cechą klejów rozpuszczalnikowych, jest tworzenie po zakończeniu utwardzania bardzo twardej i kruchej spoiny klejowej.

Kleje dyspersyjne w miejsce rozpuszczalników organicznych zawierają wodę. Obecnie można spotkać kilkanaście rodzajów klejów dyspersyjnych, różniących się przede wszystkim ilością zawartej w nich wody oraz czasem wstępnego wiązania.

Z powodu obecności wody mogą one sprawiać problemy w czasie układania parkietu z „niespokojnych” gatunków drewna oraz parkietu o dużych wymiarach. W czasie pracy tymi klejami bardzo ważna jest także odpowiednia chłonność podkładu, który musi być w stanie przyjąć część wody zawartej w kleju. Stosowanie klejów dyspersyjnych ograniczone jest także na wrażliwych na wilgoć podkładach takich, jak np. jastrzychy anhydrytowe.

Klejenie elementów

Spoina klejów dyspersyjnych charakteryzuje się większą elastycznością i wytrzymałością niż klejów rozpuszczalnikowych.

Dwuskładnikowe kleje poliuretanowo-epoksydowe i poliuretanowe są bardzo uniwersalne i mogą być stosowane do wszystkich rodzajów parkietu na wszystkich podkładach. Ich ogromną zaletą jest całkowity brak wody czy rozpuszczalników. Spoina klejowa jest znacznie bardziej wytrzymała i elastyczna w porównaniu do klejów rozpuszczalnikowych i dyspersyjnych, a ponadto znacznie dłużej się starzeje. Kleje tego typu, w szczególności kleje poliuretanowo-epoksydowe, wykazują bardzo dobrą przyczepność na różnych rodzajach podłoża, w tym również niechlonych, takich jak kamień, lastriko czy metal.

Wadą tego rodzaju klejów jest konieczność bardzo dokładnego mieszania dwóch składników w ściśle określonych proporcjach. Poza tym czas użycia kleju dwuskładnikowego po wymieszaniu masy z utwardzaczem jest ograniczony (ok. 1-2 godz.), co wymaga od parkieciarza odpowiedniej metodyki pracy. Z tego powodu kleje dwuskładnikowe stosuje się najczęściej do parkietów o dużych wymiarach oraz parkietów z drewna egzotycznego.

Kleje dwuskładnikowe utwardzają się w wyniku reakcji dwóch składników. Przebieg tej reakcji uzależniony jest w znacznym stopniu od temperatury otoczenia. Zbyt niska temperatura spowalnia reakcję, za wysoka przyspiesza ją znacznie. Z tego powodu kleje te można stosować wyłącznie w odpowiednich warunkach – temperatura podkładu i powietrza musi wynosić od +10 do +30°C.

W czasie pracy tymi klejami należy pamiętać o unikaniu kontaktu z utwardzaczami, które zawierają substancje niebezpieczne dla zdrowia.

Jednoskładnikowe kleje poliuretanowe są w ostatnim okresie najdynamiczniej rozwija-

Dobijanie klepki

Pływająco	Przyklejanie	Przybijanie/przykręcanie
parkiet trójwarstwowy	parkiet lity z wpustem i wypustem	parkiet lity z wpustem i/lub wypustem
	lamparkiet, mozaika	parkiet trójwarstwowy
	parkiet dwuwarstwowy	parkiet taflowy o odpowiedniej konstrukcji
	parkiet trójwarstwowy	
	parkiet taflowy o odpowiedniej konstrukcji	

nymi i promowanymi rodzajami klejów do parkietu. Jednoskładnikowe kleje poliuretanowe utwardzają się wchodząc w reakcję z wilgocią zawartą w powietrzu, dlatego bardzo ważne dla funkcjonowania takiego kleju jest utrzymanie w czasie układania odpowiednio wysokiej wilgotności powietrza. Klej, z powodu swojej wysokiej reaktywności, musi być po zakończeniu pracy odpowiednio zabezpieczony przed dostępem wilgoci.

Jednoskładnikowe kleje poliuretanowe występują w wersjach o różnych stopniach elastyczności spoiny. Spoina bardzo elastyczna jest z jednej strony korzystna, ponieważ ogranicza przenoszenie na podkład naprężeń powstających podczas pęcznienia drewna, z drugiej jednak strony pozwala na zbyt swobodną pracę drewna, co w szczególności w przypadku elementów łączonych na styk, np. 10-mm lamparkiet, może być przyczyną ich znacznie szybszego i łatwiejszego odkształcania już przy niewielkich zmianach wilgotności.

Jednoskładnikowe kleje hybrydowe (na bazie modyfikowanych silanów) o elastycznej spoinie, są najnowszymi rodzajami klejów całkowicie pozbawionych wody i rozpuszczalników. Ze względu na łatwe usuwanie ich z lakierowanych powierzchni, nawet po zaschnięciu, kleje te szczególnie polecane są do przyklejania lakierowanych fabrycznie parkietów dwu- i trójwarstwowych.

Ogólne zasady klejenia parkietu

Klejenie parkietu należy wykonywać w odpowiednich warunkach klimatycznych, tzn.

- temperatura powietrza co najmniej 18°C
- temperatura podłoża co najmniej 15°C
- względna wilgotność powietrza maksymalnie 75% (w czasie stosowania gruntówek i klejów, które utwardzają się w wyniku reakcji z wilgocią zawartą w powietrzu, wilgotność powietrza powinna wynosić powyżej 35%).

Klej rozprowadzany jest przy pomocy odpowiedniej szpachli zębatej.

Kleje rozpuszczalnikowe i dyspersyjne rozprowadza się na takiej powierzchni, na której można ułożyć parkiet w czasie podanym przez producenta (zwykle ok. 10-15 minut). Po tym czasie na powierzchni rozprowadzonego kleju powstaje, w wyniku parowania rozpuszczalnika lub wody, zaschnięta warstwa, która uniemożliwia prawidłowe zwilżanie przyklejanego parkietu.

W wypadku klejów reakcyjnych, utwardzających się w wyniku reakcji dwóch składników, rozprowadza się na podłożu cały przygotowany klej, aby uniknąć tzw. efektu masy, czyli rozgrzewania się reagującego kleju w opakowaniu. Materiały reakcyjne nie zawierają rozpuszczalników ani wody, na rozprowadzonym na podłożu kleju nie powstaje zaschnięta warstwa, więc mogą być bez obaw rozprowadzane nawet na większej powierzchni.

W czasie montażu parkietu na klejach dyspersyjnych i poliuretanowych, które są bardzo wrażliwe na mechaniczne uszkodzenia spoiny w czasie wiązania, należy unikać chodzenia po świeżo ułożonej powierzchni i obciążania parkietu do momentu związania kleju.

Przed rozpoczęciem szlifowania i lakierowania parkietu spoina klejowa musi być wystarczająco utwardzona, a drewno musi powrócić do stanu równowagi higroskopijnej. Z tego powodu minimalny czas pomiędzy układaniem a szlifowaniem powinien wynosić:

- dla kleju dyspersyjnego: 5 do 10 dni
- dla kleju rozpuszczalnikowego: 3 do 7 dni
- dla kleju poliuretanowego: 2 do 3 dni
- dla kleju hybrydowego: 2 do 3 dni

Jednak o okresie pomiędzy układaniem a szlifowaniem każdorazowo decyduje parkieciarz, uwzględniając rodzaj podkładu i parkietu, gatunek drewna, warunki klimatyczne na budowie oraz zalecenia producentów kleju i parkietu.

Układanie pływająco

Ten sposób montażu zarezerwowany jest wyłącznie dla elementów sklejanych ze sobą lub łączonych za pomocą systemu zamków (nazywanych często klikami). W przeważającej części układane są w taki sposób parkiety trójwarstwowe. Elementem uzupełniającym przy takiej metodzie montażu jest podkład bezpośredni w postaci pianki poliuretanowej, kartonu, maty korkowej itp., który rozkładany jest na podkładzie przed układaniem posadzki. Z powodu braku trwałego związania posadzki z podkładem, posadzkę można układać pływająco nawet na słabszych podkładach. Pamiętać jednak należy, że listwy przypodłogowe pełnią w przypadku posadzki pływającej dodatkową funkcję – muszą być montowane bezpośrednio po zakończeniu jej układania, i mogą być mocowane wyłącznie do ścian.

Przybijanie

Przybijanie elementów posadzkowych możliwe jest wyłącznie na podłożach drewnianych, takich jak ślepe podłogi z desek lub płyt, a także płyty wiórowe lub OSB przymocowane do jastrychu. Jest to metoda często stosowana do montażu drewnianych nawierzchni podłóg sportowych (powierzchniowo sprężystych).

Do przybijania używa się najczęściej gwoździarek mechanicznych lub pneumatycznych, lub sztyfczarek pneumatycznych. Dobór wielkości i rodzaju elementów mocujących zależy przede wszystkim od wymiarów i typu montowanego parkietu.

Przykręcanie

Stosunkowo rzadko używana metoda montażu, ze względu na znaczną pracochłonność. Przykręcane są najczęściej elementy mocowane bezpośrednio na legarach. □